

EKONOMIKOS
IR INOVACIJŲ
MINISTERIJA

Verslo priežiūros efektyvumą didinančios ir korupcijos riziką mažinančios priemonės

Verslo aplinkos departamento
Verslo priežiūros politikos skyriaus vedėjas
Aidas Kuolas

2021 m. birželio 3 d.

Kas yra verslo priežiūra?

- ❑ Viešojo administravimo subjektų veikla prižiūrint, kaip ūkio subjektai laikosi teisės aktų ir administracinių sprendimų.
- ❑ Laikoma, kad viešojo administravimo subjektas vykdo verslo priežiūrą, jeigu atlieka ūkio subjekto veiklos patikrinimus.
- ❑ Kitos verslo priežiūros funkcijos:
 - ❑ konsultavimas ir kiti prevenciniai veiksmai;
 - ❑ informacijos sklaida apie teisės aktų reikalavimus;
 - ❑ informacijos apie ūkio subjektą vertinimas ir jo rizikingumo nustatymas;
 - ❑ poveikio priemonių taikymas;
 - ❑ bendradarbiavimas su kitomis priežiūros institucijomis;
 - ❑ kitos verslo priežiūros funkcijos.
- ❑ Verslo priežiūra neapima licencijų išdavimo.

Ko siekiama verslo priežiūros srityje?

- ❑ Siekiama, kad priežiūros funkcijos būtų atliekamos:
 - ❑ Rezultatyviai
 - ❑ Mažomis sąnaudomis
 - ❑ Netrikdant prižiūrimų subjektų veiklą neproporcingai
- ❑ Mūsų šūkis:

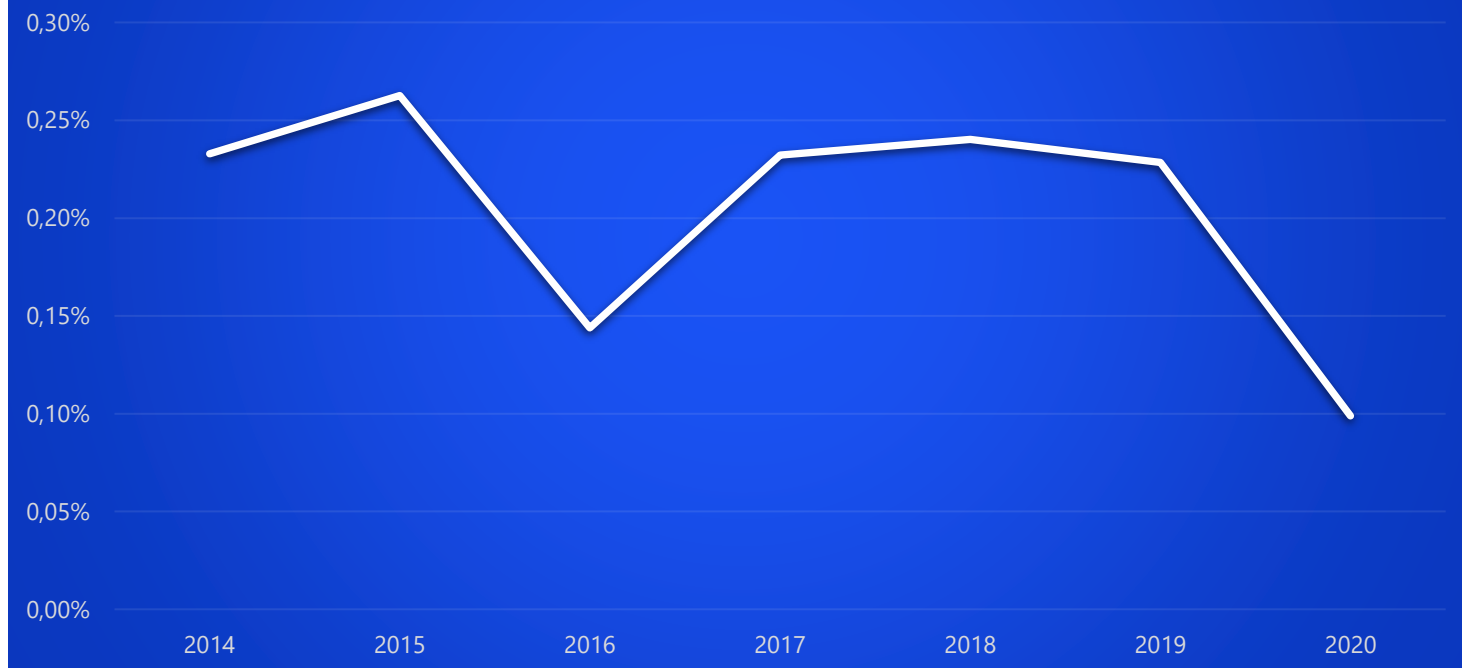
Inspektorius – ne baudėjas, o konsultantas.

Ar korupcijos rizikos mažinimas neturėtų būti laikomas papildomu verslo priežiūros siekiu?

- Ir taip ir ne.
 - Korupcijos mažinimas nėra išskiriamas kaip atskiras tikslas nes jis persidengia su kitais tikslais.
 - Korupcijos norime mažiau ne tam, kad būtų mažiau korupcijos, o tam, kad kiti verslo priežiūros tikslai būtų pasiekti.
- Korupcija – tai ne teorinė, o reali ir apčiuopiama žala.
 - Imsi kyšį – gali pastatas sugriūti.
 - Aplaidžiai tikrinsi – apsinuodys žmonės.
- Efektyvi verslo priežiūra taip pat yra skaidri verslo priežiūra.

Grižtamojo ryšio modelio (GRM) duomenys

Ar tikrintojas tiesiogiai arba netiesiogiai prašė atlygio? (proc. atsakiusių „taip“).

- Atvejai, kai ūkio subjektai teigė, kad inspektorius prašė atlygio yra pavieniai:
 - 2020 m. 2 iš 2023 respondentų (0,1%) atsakė „taip“;
 - 2021 iš 2023 (99,9%) atsakė „ne“.

Kokiomis priemonėmis mažinamos korupcijos prielaidos verslo priežiūros srityje?

- Rizikos vertinimu pagrįsta priežiūra
- Kontrolinių klausimynų taikymu
- Vienodu mažareikšmių pažeidimų vertinimu
- Vienodu ir kokybišku ūkio subjektų konsultavimu telefonu
- Poveikio priemonių netaikymu pirmaisiais verslo metais
- Priežiūros institucijų veiklos vertinimu

Rizikos vertinimu pagrįsta priežiūra

Korupcijos rizikos veiksniai: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi, kai priežiūros institucijos darbuotojas pats sprendžia, kuriuos ūkio subjektus tikrinti.

Sprendimas: rizikos vertinimo sistema užtikrina tikrintinų ūkio subjektų atranką pagal objektyvius rizikingumo kriterijus. Pagal tai formuojami viešai skelbiami patikrinimų planai.

Rezultatas: priežiūros veiksmai yra skaidrūs, pagrįsti ir proporcingi.

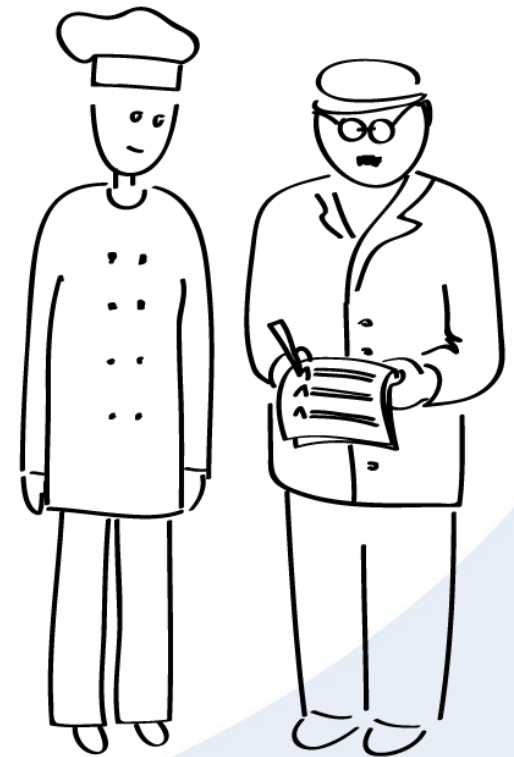
Kontrolinių klausimynų taikymas

Korupcijos rizikos veiksniai:

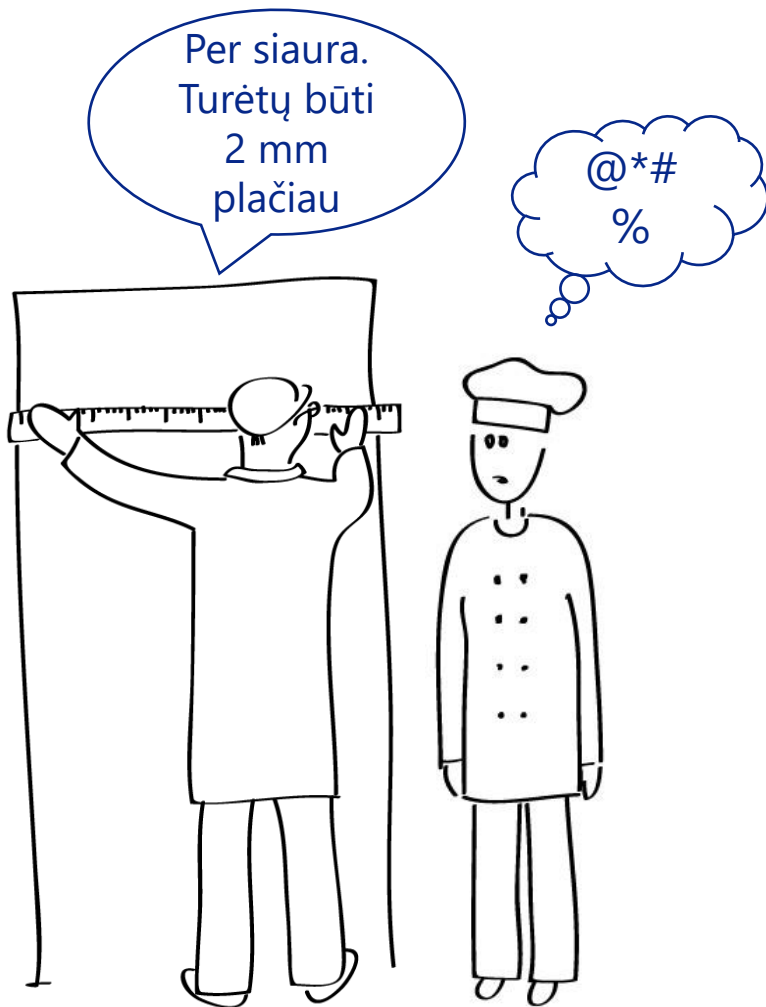
piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi, kai patikrinimo metu inspektorius savo nuožiūra pasirenka, kuriuos ūkio subjekto veiklos aspektus tikrinti.

Sprendimas: kontroliniai klausimynai yra viešai skelbiami ir apima svarbiausius teisės aktų reikalavimus. Pagal juos inspektorius vykdo patikrinimą.

Rezultatas: ūkio subjektas iš anksto žino, kas bus tikrinama, o inspektorai visus tikrina vienodai. Poveikio priemonės taikomos tik už kontroliniame klausimyne esančius reikalavimus.

Vienodas mažareikšmių pažeidimų vertinimas

Korupcijos rizikos veiksnys: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi, kai patikrinimo metu inspektorius taiko poveikio priemones už pažeidimus, kurie nesukelia reikšmingos žalos (mažareikšmius pažeidimus).

Sprendimas: Viešojo administravimo įstatyme nustatyta, kad tokie pažeidimai ištaisomi iš karto arba per protingą terminą.

Rezultatas: ūkio subjektas turi priemonę, apsaugančią nuo nepagrįstų poveikio priemonių taikymo – tiek patikrinimo metu, tiek skundžiant sprendimus.

Vienodas ir kokybiškas ūkio subjektų konsultavimas telefonu

Korupcijos rizikos veiksnys: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi, kai taikomos poveikio priemonės už ūkio subjekto veiksmus, atliktus remiantis priežiūros institucijos suteikta konsultacija.

Sprendimas: dažniausiai užduodamų klausimų atsakymai skelbiami viešai, o daugiausia konsultacijų teikiančios priežiūros institucijos konsultacijas telefonu įrašo.

Rezultatas: ūkio subjektas gali remtis suteikta konsultacija ir veiklą vykdyti užtikrintai.

Poveikio priemonių netaikymas pirmaisiais verslo metais

Korupcijos rizikos veiksnys: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi, atsižvelgiant į ūkio subjekto nepatyrimą.

Sprendimas: priežiūros institucijos nebaudžia pirmaisiais veiklos metais, o Viešojo administravimo įstatymu draudžiama stabdyti veiklą pirmaisiais metais (su išimtimis).

Rezultatas: naujai veikiantis ūkio subjektas gali būti tikras, kad pirmaisiais metais inspektorius bus pasiryžęs konsultuoti, o ne bausti.

Priežiūros institucijų veiklos vertinimas

Korupcijos rizikos veiksnys: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi siekiant taikyti kuo daugiau poveikio priemonių, net ir nepagrįstais atvejais.

Sprendimas: Viešojo administravimo įstatymu draudžiama priežiūros institucijas ar jų darbuotojus vertinti pagal paskirtų nuobaudų skaičių, baudų dydį ar kitus su sankcijų taikymu susijusius rodiklius.

Rezultatas: šiuo metu rengiami ir pradedami taikyti alternatyvūs atskaitomybės metodai, kurie nesukuria spaudimo taikyti nepagrįstų poveikio priemonių.

Ačiū už dėmesį!

versloprieziura@eimin.lt

